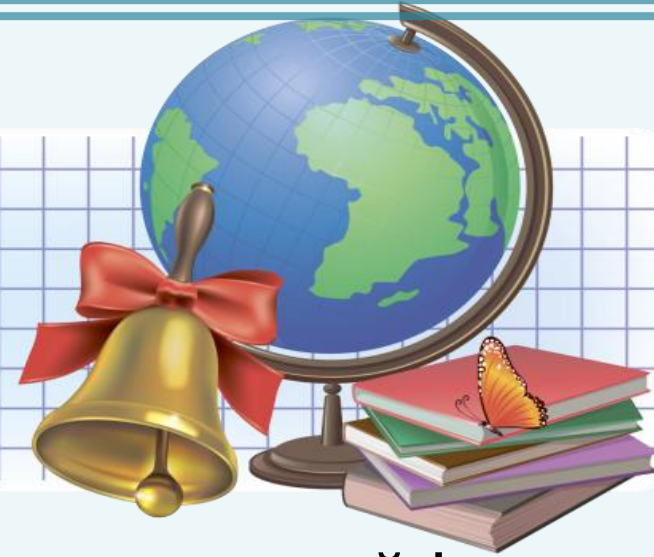


Готовність дитини до навчання в школі



Шкільний психолог
Фатєєв Сергій
Анатолійович

Адаптація першокласників до навчання у школі



Початок навчання в 1-му класі — складний і відповідальний етап у житті дитини. Відбувається багато змін. Нові умови життя та діяльності, нові контакти і стосунки, нові обов'язки. Все життя дитини підпорядковується навчанню, школі, шкільним справам і турботам. Звикання до школи — тривалий індивідуальний процес.



Адаптація першокласників до навчання у школі



- **Біологічна адаптація** — це пристосування до нового режиму навчання й життя.
- **Психологічна адаптація** — це входження до нової системи вимог, пов'язаних з виконанням навчальної діяльності.
- **Соціальна адаптація** — це процес входження до учнівського колективу.

Біологічна адаптація

Поради батькам першокласників



Не перевантажуйте дитину гуртками, секціями, надмірно раннім навчанням іноземної мови (краще це робити за рік або у 2 класі).

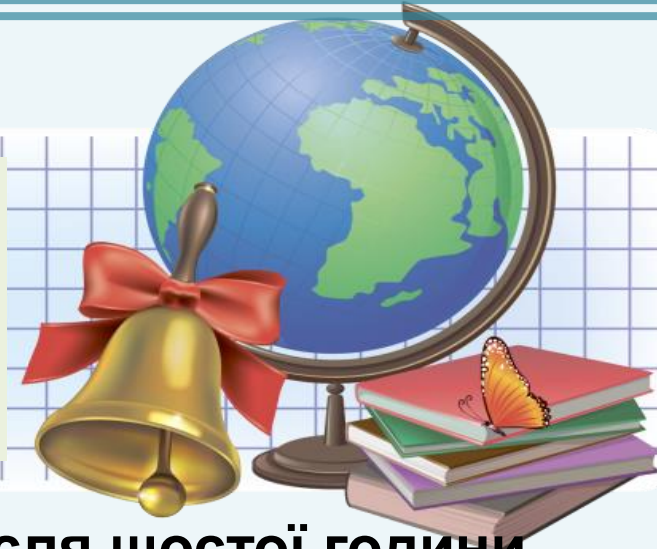
Всьому свій час! Завдання першокласника - адаптуватися до школи, засвоїти програму 1 класу. Вона збалансована і відповідає віку першокласника.



Будь-яке перевантаження може зашкодити нормальному навчанням, виснажити незміцнілу нервову систему дитини.

Режим дня

Якщо ви хочете позбутися важких ранкових підйомів і вечірніх істерик дитини, введіть і підтримуйте режим дня протягом якомога довшого часу.



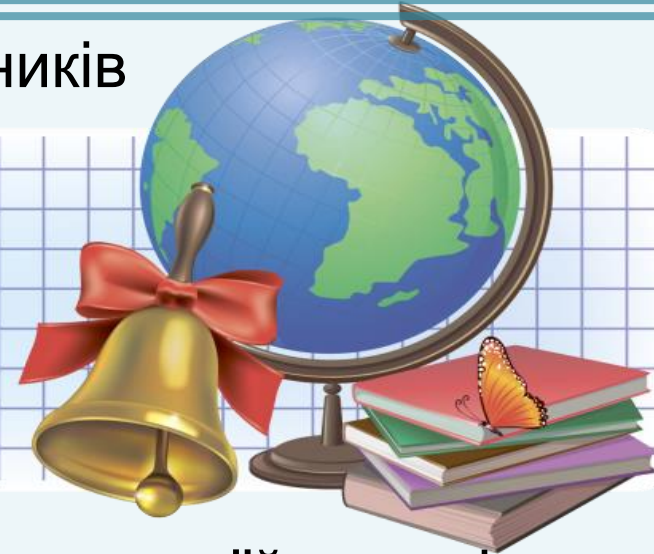
Особливість психіки: людина, зазвичай **після шостої години вечора**, налаштована на сприйняття світу не логічно, а **чуттєво**. І якщо вдалося виробити у дитини звичку рано лягати і рано встати, то вам буде легше налаштувати її на сприйняття інформації логічним способом.

«Серйозна розмова» зачіпає зону логіки. Тому найкращий час для подібних бесід - це ранок. Вечірній час більше підійде для бесід про внутрішній світ дитини, про емоції, пережиті за день.

Але одного разу настає момент, коли дитина каже: «Не хочу!». Необхідно від режиму дня перейти до **розпорядку дня**. «Добре, ти можеш не спати, а полежати. Але о 10 годині я вимкну світло».



Увага до дитини



Найголовніше, що ви можете подарувати своїй дитині, - це ваша увага.

Вислуховуйте її розповіді про школу, ставте уточнюючі питання, що сподобалося, що ні, що запам'яталося, що було цікавого.

Дуже важливо під час цих розмов зберігати **безоціночну позицію і емпатію.**

І пам'ятайте: те, що здається вам не дуже важливим, для вашого сина чи дочки може виявитися подією, що хвилює весь день

«Час мами і тата»

*Кожній дитині, навіть якщо їх у вас декілька, необхідно проводити час **один на один з мамою** і **один на один з татом**.*



Є те, що можна сказати тільки мамі.

Є те, що можна запитати тільки у тата.

І це може запитати і дівчинка і хлопчик.

Є інформація, якою можна поділитися тільки з певною людиною, яка зрозуміє.

А є проблеми, якими можна поділитися з людиною, яка вислухає.

Навіть якщо це будуть 3 хвилини перед сном, коли ви сидите поруч зі своєю дитиною. 3 хвилини мамини і 3 хвилини татові. Поставить дитина свої питання, не поставить, не настільки важливо.

Найголовніше, що цей контакт відбувся. Настане час, коли цей прийом спрацює. Коли дитині буде потрібно отримати відповіді на свої питання, у неї вже є така можливість завдяки маминому і татовому

Поради батькам першокласників



***Зберігайте спокій
і впевненість
в тому, що
все буде добре***



Своїм настроєм і своїми думками, ми формуємо у дитини установку на майбутнє навчання в школі.

Ваше спокійне ставлення до шкільних турбот і шкільного життя дуже допоможе дитині.

Побачивши батьків спокійними і впевненими, дитина відчує, що боятися школи просто не потрібно.

Більше всього на світі в перебігу першого року навчання дитина потребує **підтримки**. І якщо ви хочете, щоб з неї виросла спокійна і впевнена у собі людина, обов'язково хваліть її, щоб за постійними докорами дитина не втратила віру в себе.

Підтримка

Метод правильної критики

П + К + П

Похвала + критика + похвала



Будь-яку роботу, яку зробив ваш малюк, можна спочатку похвалити. Похваліть його за те, що він захотів вам допомогти. Похваліть за те, що він в принципі взяв віник. Потім змусьте його доробити роботу (хоча б прибрати віник).

«Ти такий молодець, я прямо відчуваю, що росте помічник. Але віник все-таки потрібно на місце прибрати».

"Ти майже впорався із завданням, залишилося вирішити лише два приклади"



Похвала



Остерігайтеся хвалити дітей за легкі досягнення, за те, що вони й так люблять робити.

Уникайте похвали, яка порівнює вашу дитину з іншими дітьми.

Хваліть дитину за зусилля, а не за результат.

Хваліть здатність дитини вчитись на помилках.

Хваліть дитину за шанобливу поведінку.

Хваліть дитину за наполегливу роботу.

Хваліть бажання дитини брати до уваги й рахуватись із почуттями інших людей.

Похвала



«Молодець, гарна картинка».



«Подивимося, що ти намалювала. Я бачу смішну собачку. Як її звати? Ти намалюєш для неї сосиску?»

Включаючись в творчий процес, дорослий оцінює саме досягнення, а не дитину.



Дівчинка поділилася бутербродом з однокласником.
«Олена, ти така добра дівчинка».



«Ти помітила, що він зголоднів і пригостила!».

Поради батькам першокласників

Розвиток дрібної моторики рук

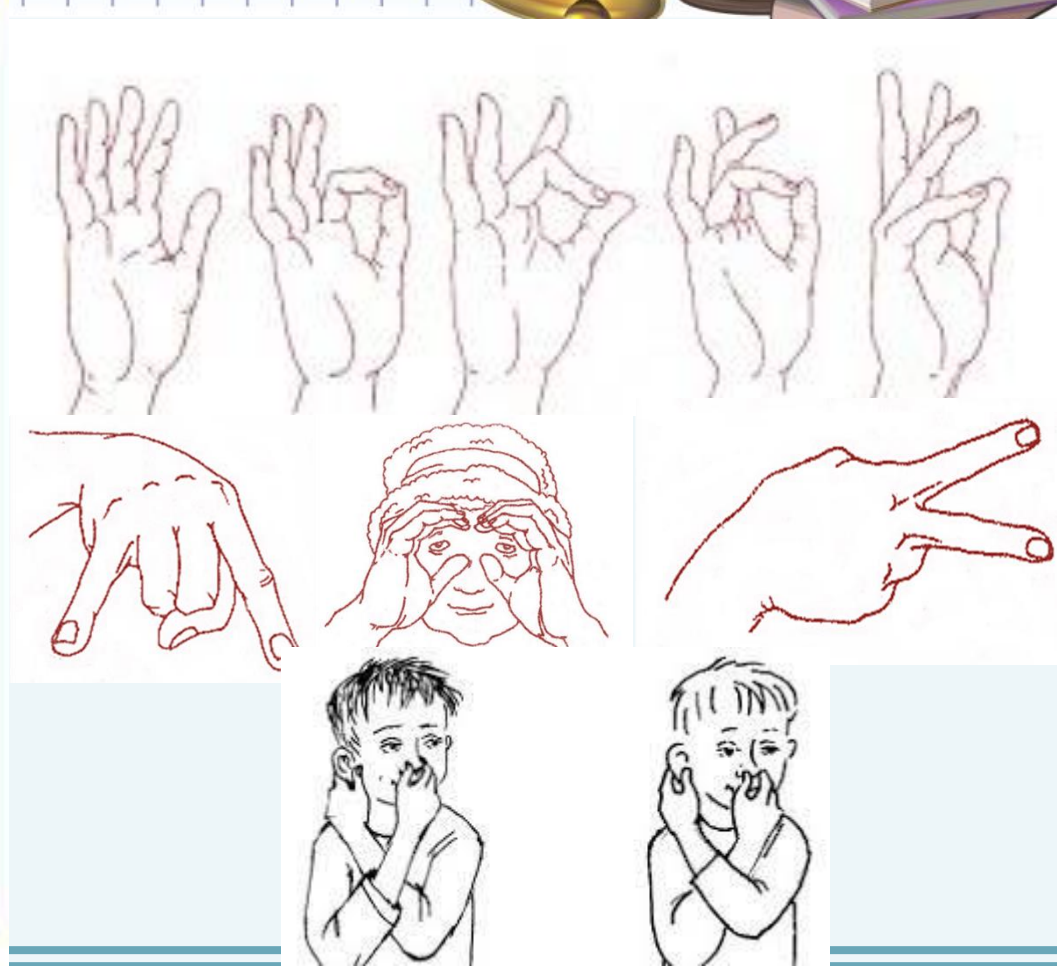
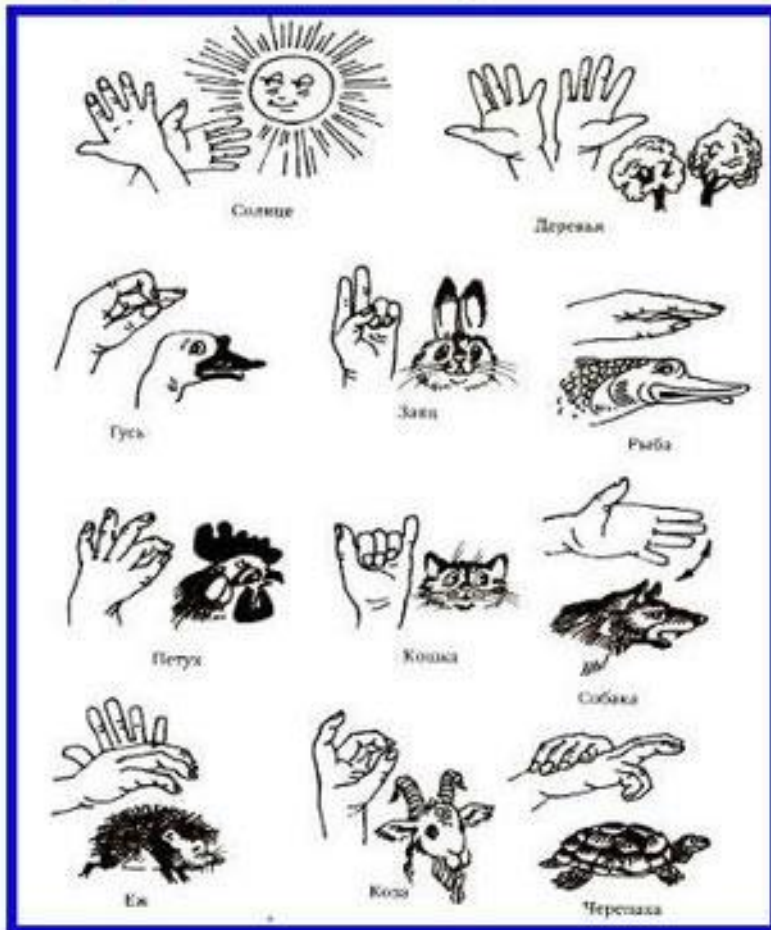
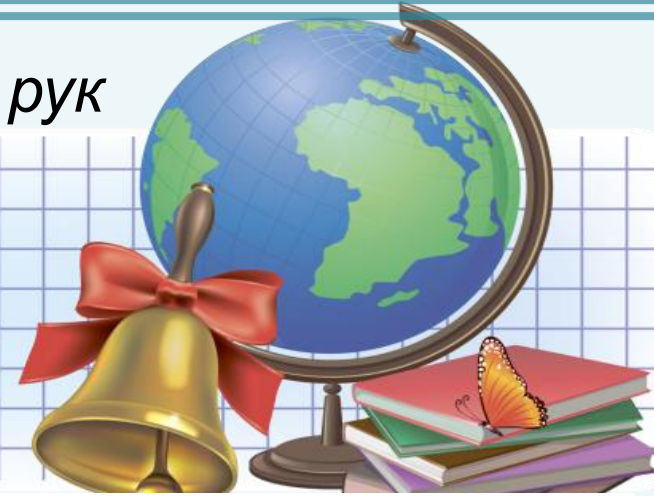


Всі види діяльності провідної руки (шнурівка, малювання, ліплення, робота з мозаїкою, пазли, гра «Лего», плетіння, загвинчування і розгвинчування кришок банок, всмоктування піпеткою води, нанизування бус і гудзиків та інші побутові маніпуляції на розвиток дрібної моторики) корисні не тільки для формування гарного каліграфічного почерку і швидкого письма.

Вони також важливі для формування зв'язного мовлення і мислення, оскільки мовні центри в корі головного мозку розташовуються дуже близько від центрів, що відповідають за рухи рук дитини.

Розвиток дрібної моторики рук

Вправи пальчикової гімнастики для дітей



Поради батькам першокласників

Усунути логопедичні проблеми



Постарайтеся до початку навчального року виявити і усунути логопедичні проблеми дитини, якщо вони є.

Для цього потрібно отримати консультацію у фахівця.
Дефектні звуки **перешкоджають автоматизованому навичку письма і читання, заважають спілкуванню дітей.**

Через дефекти мови діти **комплексують, менш активні на уроці.**



Складові готовності до шкільного навчання



- *Мотиваційна
готовність*
- *Емоційно-вольова
готовність*
- *Інтелектуальна
готовність*
- *Соціальна
готовність*

Мотиваційна готовність



- У дитини з'являється бажання стати учнем.
- Дитина починає усвідомлювати навчання як відповідальну справу.
- Цікавлять зовнішні аспекти шкільного життя.
- Бажає виконувати учнівські обов'язки.
- Прагнення увійти у світ дорослих.
- Присутнє бажання пізнати невідоме.
- Опановує нові вміння.
- Має пізнавальний інтерес до світу.
- Є потреба в набутті знань і вмінь.



Мотиваційна готовність

Ваше *позитивне ставлення* до школи і вчителів спростить дитині період адаптації.



Для першокласника вчителька стає одним з найголовніших дорослих у житті. Мудрими вчинками треба підтримати цю «закоханість» дитини і не ревнувати. Співробітничайте з вчителем вашої дитини, пропонуйте допомогу, проявляйте активність. У класі з активними батьками тісніші і кращі стосунки між дітьми, цікавіше життя, більше свят і походів.

Навіть якщо у вас, як батьків, є питання до вчителів, і вам здається, що щось потрібно робити по-іншому, всі тертя повинні залишитися між дорослими. Інакше дитина буде вимушена розриватися між любов'ю до батьків і авторитетом вчителя.

Мотиваційна готовність



***Не лякайте дитину
труднощами і
невдачами в школі***



Дуже шкідливі негативні чи нешанобливі вислови про школу і вчителів «у сімейному колі», це значно ускладнить дитині адаптаційний період, підірве спокій дитини і впевненість в турботі і згоді між важливими для неї дорослими людьми.

Формуйте позитивне ставлення до школи і вчителів, але водночас будьте чесними. Не варто ідеалізувати школу, говорячи, що там буде безмежно весело, цікаво, захоплююче. Слід говорити правду про можливі труднощі, про необхідність слухати вчителя, виконувати інструкції, які інколи не подобаються. Але обов'язково переконуйте дитину в тому, що все буде добре, що вона справиться, зможе знайти те, що їй до душі, знайде друзів і отримає радість від пізнання нового.

Мотиваційна готовність

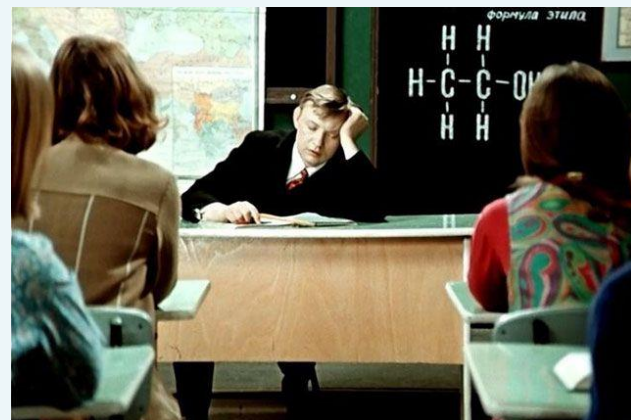
Діліться з дитиною спогадами про щасливі миті свого минулого



Перегорніть разом з дитиною сімейний фотоархів. Це заняття корисно для всіх членів сім'ї. Повернення до кращих спогадів про минуле робить людину сильнішою і впевненішою в собі.

Ваші добрі спогади про шкільні роки, смішні історії зі шкільного життя і розповіді про друзів дитинства.

наповнять душу дитини радісним очікуванням.



Мотиваційна готовність

***Навчайте дитину
відчувати і дивуватися,
заохочуйте її допитливість***



Звертайте увагу дитини на перші весняні квіти і фарби осіннього лісу.

Поведіть її в зоопарк і разом знайдіть найбільшу тварину, потім найвищу ...

Спостерігайте за погодою і обрисами хмар.

Заведіть рукописний журнал спостережень за

зростанням кошеняти.

Учіть дитину відчувати.

Відкрито переживайте з нею усі

події повсякденного життя, і її

допитливість переросте в радість навчання.



Емоційно-вольова готовність



- Намагається розуміти, усвідомлювати необхідні правила для школи.
- Вміє регулювати свою поведінку у складних ситуаціях.
- Мобілізується у стані втоми.
- Намагається завершувати справу до кінця.
- Сформовані довільні психічні процеси.
- Долає сильні труднощі.
- Має навички самостійності, організованості.
- Зібраність. Зосередженість.
- Намагається правильно реагувати на оцінку виконаного завдання.
- Оцінює свою роботу.
- Звертається за допомогою до дорослих або намагається справитися самотужки

Емоційно-вольова готовність



- Не втрачає рівновагу.
- Уміє переживати невдачі (не розгублюється, не плаче).
- Шукає способи вдосконалення своєї роботи чи поведінки.
- Виконує роботу, яка потребує значного напруження.
- Захоплюється результатом своєї роботи.
- Відчуває задоволення від виконання завдання.
- Намагається керувати своїми емоціями, стримує занадто бурхливі зовнішні прояви емоцій.
- Має здатність діяти за моральними мотивами.
- Здатність відмовитися за необхідності від того, що особливо приваблює.
- Намагається досягати мети, попри різноманітні перешкоди.
- Самостійно, за незначної допомоги дорослих долає труднощі.

Емоційно-вольова готовність

Приділіть увагу розвитку сили волі



- Навчайте дитину керувати своїми бажаннями, емоціями, вчинками. Вона повинна вміти підкорятися правилам поведінки.
- Навчайте розуміти почуття, бажання. Від якого почуття дитина щось робить.
- Стежити за порядком у своїй кімнаті.
- Виконувати дії за зразком.
- Аналізувати вчинки героїв.
- Вдома мають бути прямі обов'язки.



Емоційно-вольова готовність

***Привчіть дитину
утримувати в порядку
свої речі***



Успіхи дитини в школі багато в чому залежать від того, як вона вміє організовувати своє робоче місце. Заздалегідь підготуйте дома робоче місце дитини: нехай у неї буде свій робочий стіл, свої ручки й олівці.



**Все це, як у дорослих, але -
особиста власність дитини!
І відповідальність за
порядок теж особиста,
адже у дорослих так.**

Емоційно-вольова готовність

***Привчайте дитину
до самостійності у
повсякденному житті***



Чим більше дитина може робити самостійно, тим більш дорослою вона себе відчуває. Навчіть дитину самостійно роздягатися і вішати свій одяг, застібати ґудзики та блискавки, зав'язувати бантики на шнурках для взуття.



Бажано, якщо це буде не напередодні виходу на вулицю. Краще присвятити цьому заняттю кілька вечорів.

Емоційно-вольова готовність

Навчіть дитину правильно реагувати на невдачі



Ваша дитина виявилася в грі останньою і демонстративно відмовляється грати далі.

Допоможіть їй впоратися з розчаруванням. Запропонуйте дітям зіграти ще разок, але трохи змініть правила гри. Нехай переможцем вважається тільки перший, а всі інші - тими, хто програв. Відзначайте по ходу гри успіх.



Підбадьорюйте хронічних невдах надією. Після гри зверніть увагу дитини на те, як поставилися до програшу інші гравці. Нехай вона **відчує самоцінність гри, а не виграшу.**

Емоційно-вольова готовність

Розвиток емоційної сфери дитини



1. Попросіть дитину розповісти про те, що вона відчувала, коли ви прийшли за нею в дитячий садочок (якщо вона його відвідувала) раніше чи пізніше, ніж обіцяли.
2. Запитайте у дитини, що, на її думку, відчував її друг, коли йому подарували книжку.
3. Розглядаючи разом з дитиною журнал, газету, зверніть її увагу на зображення людей і запитайте, який настрій у людини на фотографії. Нехай дитина подумає, які події викликали у цієї людини певні емоції.
4. Читаючи дитині книгу, перервіть читання, запитайте, що могли відчувати герої оповідання, казки в конкретний момент.
5. Потренуйтеся по черзі з дитиною в способах прояву різних емоцій (здивування, страх, гнів та ін.)
6. Давайте можливість дитині проживати почуття, які виникають у неї (не треба говорити: «Не плач, хороші хлопчики так не роблять»).

Емоційно-вольова готовність

Розвиток вольової сфери дитини



1. Домовтеся з дитиною заздалегідь про те, що, якщо ви скажете, наприклад, слово «барбарис» (або будь-яке інше), вона повинна негайно завмерти, що б не робила в цей момент.
2. Звертайте увагу дитини на обов'язковість точного виконання інструкцій як в грі, так і в житті.
3. Якщо ви хочете, щоб дитина звикла виконувати самостійно ваші доручення, щодня вранці (або з вечора) готуйте разом список справ на весь день. Якщо дитина поки ще не вміє читати, список може бути складений за допомогою малюнків.
4. Можна пограти з дитиною в мовчанку: запропонуйте протягом 2-3 хвилин не розмовляти.
5. Гра «так» і «ні» не кажіть - відмінний спосіб розвитку вольових якостей дитини.

Емоційно-вольова готовність

Вчіть дітей радіти і цінувати маленькі успіхи



Ви можете ввечері разом обговорювати, що гарного і радісного відбулося за день, завести щоденник успіхів, придумати разом, як ви будете відзначати те, що дитина змогла впоратися з чимось вперше у своєму житті.

Часто дітям важко сказати, за що вони могли б **похвалити себе сьогодні** чи що відбулося гарного. Вони розгублюються, говорять, що нічого такого гарного, що варто схвалення, не зробили. Тільки поступово з'ясовується, що вони допомогли другові, вдало зіграли у гру, одержали високу оцінку, швидше звичайного змогли зібратися, побачили особливо красиве дерево, і мають ще купу гарних вражень та справ. Просто вони не звикли звертати увагу на те гарне, що вони зробили.

Емоційно-вольова готовність

Подолати імпульсивність



Щоб подолати імпульсивність дітей, притаманну для дошкільного віку, постарайтеся при спілкуванні з дитиною привчити її реагувати на питання не відразу, а через якийсь час. Можливо, таке формулювання: «Не поспішай відповісти, подумай». Досвід показує, що діти відповідають на уроці краще, якщо не квапляться.

Багато вчителів півроку витрачають на те, щоб сформувати у першокласників звичку відповідати подумавши, без зайвого поспіху. У дитячих садках вихователі часто проводять гру «питання-відповідь», в якій відповідати на питання можна через певний час (20-30 сек. або більше)

Складові готовності до шкільного навчання



Інтелектуальна готовність

Сформованість розумових операцій мислення:

- **аналіз** (розчленування предметів і явищ у свідомості, виокремлення в них їх частин, аспектів, елементів, ознак і властивостей);
- **синтез** (мисленнєва операція об'єднання окремих частин, аспектів, елементів, ознак і властивостей об'єктів у єдине, якісно нове ціле);
- **порівняння** (встановлення подібності й відмінності між предметами);
- **абстрагування** (уявне відокремлення одних ознак і властивостей предметів та явищ від інших їхніх рис і предметів, яким вони властиві);
- **узагальнення** (об'єднання предметів, явищ у групи за істотними ознаками, виокремленими в процесі абстрагування);
- **класифікація** (групування об'єктів за видовими, родовими та іншими ознаками);
- **систематизація** (упорядкування знань на підставі спільних ознак).

Довільна пам'ять:

- вербальна механічна пам'ять, легкість запам'ятовування слів на слух.

Довільна увага:

- сформовані обсяг, стійкість, розподіл, переключення, концентрація;
- здатність до тривалого зосереджування.

Складові готовності до шкільного навчання

Інтелектуальна готовність



Розвиток механічної пам'яті.

Словниковий розвиток.

Уміння встановлювати послідовність подій.

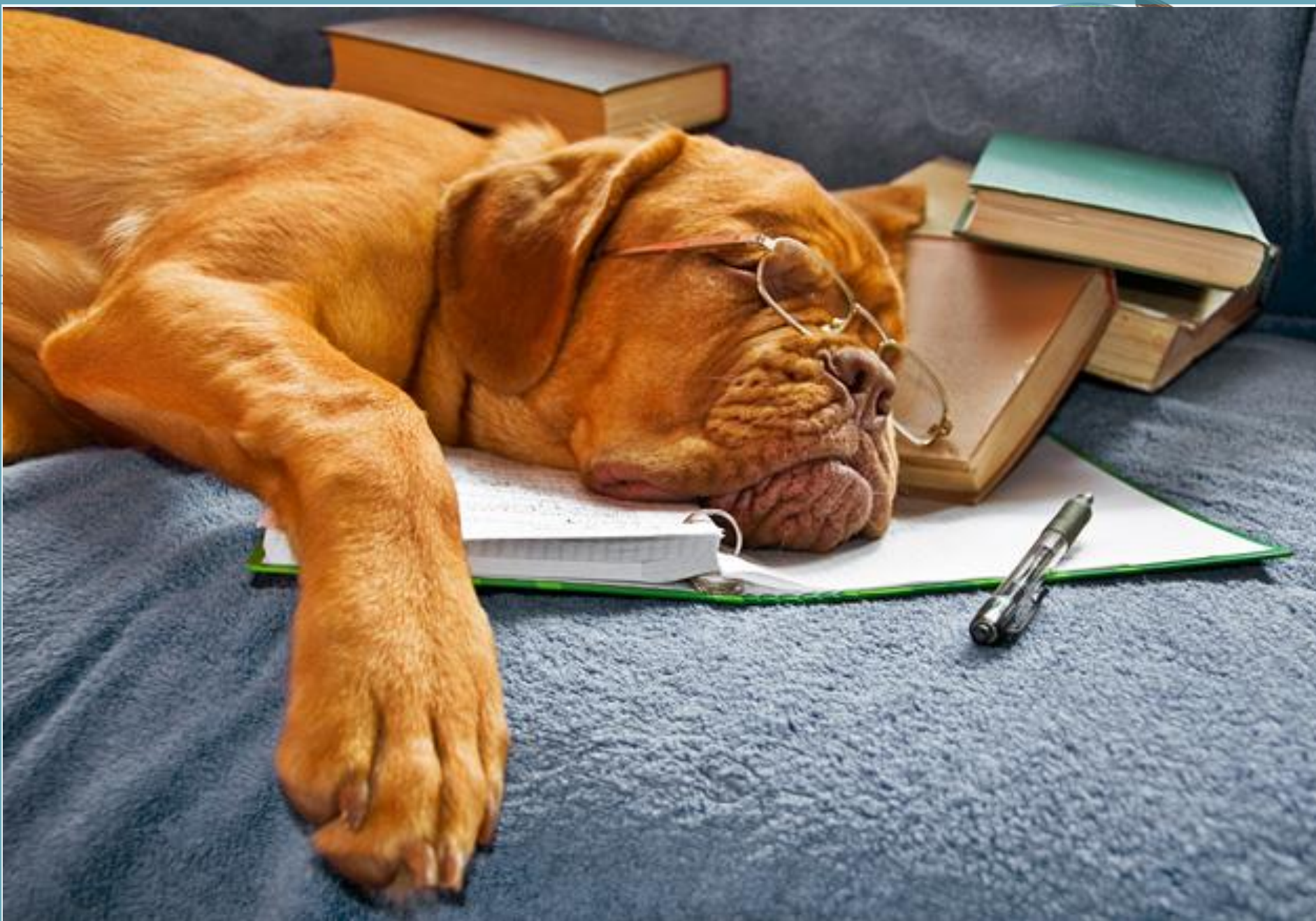
Творча уява; розвиток креативних умінь.

Сформованість слухового сприймання:

- диференціація звуків мовлення (фонематичний слух):
- сформованість початкових форм звукового аналізу та синтезу слів;
- можливість чіткої слухової диференціації акустично близьких звуків.

Сформованість зорового сприймання:

- розвиток тонкого та достатньо диференційованого зорового аналізу та синтезу, сформованість зорово-просторових уявлень:
- уміння виокремити фігури з фону;
- уміння розрізняти предмети та геометричні фігури за їх формою (круглий, овальний, квадратний, прямокутний, трикутний і т.п.);
- уміння розрізняти предмети за розміром (великий, маленький, середній) і розуміти їх співвідношення (великий – маленький, більше – менше; довгий – короткий, вище – нижче; товстий – тонкий, ширше – вужче);
- уміння визначати місце знаходження предметів відносно один одного, (високо - низько, вище – нижче; далеко – близько, попереду – позаду; зліва – справа).



Інтелектуальна ГОТОВНІСТЬ



- Знання про навколишній світ.
- Знає про себе і своє найближче оточення: сім'ю, свою вулицю, місто, людей, їхню працю, звичаї, свята, явища природи.
- Зв'язне мовлення. Вміє переказувати казки, оповідання, зміст мультфільмів.
- Складає розповіді по картинках.
- Сприймає завдання, інструкції, правила.
- Здатність діяти відповідно до вимог дорослих.
- Уважність.

Інтелектуальна готовність

Логічні операції: встановлення причинно-наслідкових зв'язків, виділення головного.



Попросіть дитину **закінчити речення**: «Якщо вийдеш на вулицю взимку без одягу, то ...», «Пройшов дощ, тому...» і т. д.

У грі «**Четвертий зайвий**» дитині пропонують ряди з чотирьох картинок. Треба прибрати «зайву». Наприклад, на картинках: *стіл, стілець, диван, вікно*. Або: *брюки, сорочка, жилет, хлопчик*. Або: *хліб, яблуко, груша, слива*.

Гра «**Аналогії**» допоможе визначити сформованість основ словесно-логічного мислення. Потрібно підібрати пару до третього слова за аналогією з першою парою.

Наприклад: «День - ніч, літо -? (Зима)»; «Годинник - час, градусник -? (Температура)», «Око - зір, вухо -? (Слух)».



Інтелектуальна готовність

Розвиток уваги і

активного слухання



- В продуктовому універсамі попросіть дитину покласти в кошик: три пачки печива, пачку масла, батон білого і буханець чорного хліба. Своє прохання викладіть відразу і більше не повторюйте.
- Накриваючи на стіл, попросіть дитину поставити на стіл чотири глибокі тарілки, біля кожної тарілки справа покласти ложку. Запитайте: скільки ложок знадобиться?
- Дитина готується до сну. Запропонуйте їй вимити руки, повісити рушник на свій гачок, вимкнути світло у ванній.
- Проходячи по вулиці, звертайте увагу дитини на слова-написи, які оточують нас всюди. Пояснюйте їх значення. Рахуйте дерева, кроки, машини.

Інтелектуальна готовність

Розвитку **пам'яті** та **уваги** сприяють:

- Переказ відомої розповіді або казки.
- Заучування віршів (бажано після аналізу вірша).
- Сприйняття інформації через слух шляхом прослуховування аудіокниг, пісень, іноземної мови.
- Повторення деякої послідовності дій, показаної дорослим (а, може, іншою дитиною), наприклад, повільна послідовність рухів якогось танцю.
- "Лабіринт". Після проходження лабіринту з олівцем в руці проходити його тільки поглядом.
- "Знайди відмінності". У двох майже однакових предметах знайти відрізняються деталі.
- "Знайди однакові предмети" серед великої різноманітності предметів.



Інтелектуальна готовність

Розвитку **уяви** сприяють:



- Будь-які види творчої діяльності - малювання, ліплення, аплікації. Зверніть увагу, чи різноманітні малюнки дітей (можливо хлопчик малює тільки машини і літаки, а дівчинка схожих одна на одну ляльок)? Необхідно урізноманітнити тематику малюнків, звернути увагу на основні деталі, без яких малюнок стає спотвореним.
- Вирішення задач, де потрібно домалювати відсутню частину малюнка.
- Придумування історій, розігрування вистав за участю ляльок, м'яких іграшок або спеціально зроблених персонажів, виготовлених з підручних засобів.
- Сюжетно-рольові ігри.

Інтелектуальна готовність

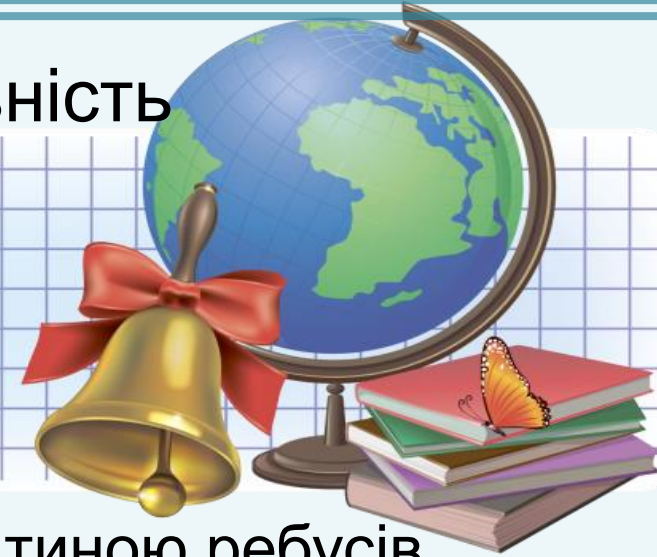
**Розвитку слухового
сприйняття допоможуть:**



- Графічні диктанти. На аркуші в клітинку дитина під диктовку дорослого веде лінію в заданому напрямку, відраховуючи задану кількість клітин. Якщо лінія проведена правильно, на аркуші паперу вимальовується якийсь будинок, кораблик і т.д.
- Корисно вчити дитину зосереджуватися на звуці з закритими очима, визначаючи по голосу - людину, по звуку - книгу, ножиці і т.д., по звуку олівця, яким малюють - скільки сторін у зображеної геометричної фігури і т.д.

Інтелектуальна готовність

Поради батькам першокласників



Постарайтеся більше розгадувати з дитиною ребусів, кросвордів, грати в ігри з буквами і цифрами, прищепити дитині любов до проведення часу з книжкою.

Грайте з дитиною в ігри Б. Нікітіна, азбуки, доміно, конструктори та ін. Вони універсальні і розвивають вміння, навички, які необхідні в школі.

Постарайтеся, щоб телевізор не працював вдома постійно, в якості звукового фону.

Діти, які звикли до постійного звукового фону, насилу концентрують слухову увагу на уроці.

Інтелектуальна готовність

Поради батькам першокласників



Якщо навчання дається дитині **занадто легко** - внаслідок здібностей або посиленої дошкільної підготовки, постарайтеся зацікавити її іншими аспектами шкільного життя, наприклад, **можливістю допомогти іншим дітям, вчителю, школі.**

Складові готовності до шкільного навчання



Соціальна готовність

- **Вміння вибудовувати свої взаємини з педагогом, однолітками.**
- **Уміння спокійно звернутися до дорослого із запитанням.**
- **Попросити в товариша допомоги.**
- **Запропонувати допомогу товаришу.**
- **Узгодити власні інтереси з інтересами однолітків у грі.**
- **Готовність брати участь у спільній діяльності дітей.**
- **Уміння відстоювати свої інтереси.**
- **Обговорення почутого з іншими.**
- **Охоче допомагає іншим. Ділиться тим, чим може.**
- **Уміє домовлятися з однолітками. Враховує бажання ровесників.**
- **Уміння залагоджувати непорозуміння.**
- **Уміння дружити.**

Поради батькам першокласників

**Допоможіть дитині встановити
стосунки з однолітками і
відчувати себе впевнено**



Особливо ваша допомога знадобиться, якщо дитина не ходила до школи в дитячий садок. В цьому випадку вона не звикла до того, що **увага дорослих розподіляється відразу між декількома дітьми**.

Хваліть дитину за товариськість, радійте вголос її новим шкільним знайомствам.

Поговоріть з нею про **правила спілкування** зі своїми ровесниками, допоможіть стати вашій дитині цікавою іншим.

Вчіть її новим іграм, щоб вона могла показати їх друзям.

Запросіть однокласників вашої дитини до вас додому - просте чаювання, а маленький господар навчиться приймати гостей.

Поради батькам першокласників



Формуйте у дитини вміння спілкуватися



Зверніть увагу на те, чи вміє ваша дитина вступати в контакт з новим дорослим, з іншими дітьми, чи вміє взаємодіяти, співпрацювати.

Допоможіть дитині **знайти почуття впевненості в собі.**

Навчіть дитину уважно ставитися до своїх потреб, своєчасно і природно повідомляти про них дорослим.

- На прогулянці, ви зайшли кудись перекусити. Запропонуйте дитині самостійно зробити замовлення для себе. Наступного разу нехай зробить замовлення для всієї родини.
- Нехай вона спробує запитати в поліклініці: «Де знаходиться туалет?» або сама займе чергу до фахівця.



Поради батькам першокласників

- У школі малюк нерідко потраплятиме в ситуації порівняння з однолітками. Варто ще до школи поспостерігати за ним в іграх, що включають змагальний момент, конкуренцію дітей. **Як він реагує на успіх інших, на свої невдачі і тому подібні ситуації?**
- Намагайтеся, щоб дитина звикала працювати **самотійно**, не вимагала постійної уваги і заохочення з боку дорослого. Адже на уроці вчитель навряд чи зможе приділити кожному однакову увагу.
- Навчайте дитину не губитися, коли **критикують** або - дитячий варіант - **дражнять**. Готуйте її до того, що в школі вона може зіткнутися і з негативними оцінками своєї роботи. Тобто, вдома важливо мати досвід, як похвали, так і осуду. Головне, щоб малюк розумів: критикуючи його, ви даєте оцінку не його особистості в цілому, а конкретному вчинку.

Соціальна готовність

Гарні манери дитини - дзеркало сімейних відносин



«Спасибі», «Вибачте», «Чи можна мені ...»

повинні увійти в мову дитини до школи. Моралями і проповідями цього досягти важко. Постарайтеся виключити зі спілкування між членами сім'ї накази

і команди: «Щоб я більше цього не чув!». Перетворіть їх в ввічливі прохання. Дитина неодмінно скопіює ваш стиль. Адже вона вас любить і прагне наслідувати у всьому.



Соціальна готовність

«Чи навчилися ваші діти грати?»



Що таке навчитися грати? Це:

- 1) знати назву і ціль (про що гра?),
- 2) правила і штрафи (як грати, дотримуватися умов або порушувати?),
- 3) кількість гравців (скільки і хто що робить?),
- 4) закінчення гри (вміння вигравати і програвати).

Школа - це велика і довга гра на 9-11 років. У ній є свої правила (загальношкільні і класні), гравці (директор, вчителі, діти), штрафні санкції (погані оцінки, зауваження), виграш (гарні оцінки, грамоти, нагороди, атестат).

***Грайте вдома в будь-які ігри разом з дитиною:
розвиваючі, настільні, сюжетно-рольові, рухливі.***

Спілкування з дитиною



Поради батькам першокласників

1. Важлива форма, у якій ми просимо дитину щось зробити
2. Активне слухання
3. Коли батьки дуже зайняті

Поради батькам першокласників

Важлива форма, у якій ми просимо дитину щось зробити



- **Позитивно формулюйте звернення до дитини.**

Кажіть дитині що робити, замість того, щоб вказувати, чого не робити. Наприклад, замість: «Не дряпайся по меблям», треба сказати: «Злізь зі столу».

- **Не поєднуйте в одному проханні чи вказівці декілька.**

Давайте вказівки по одній, а не всі разом. Розділяйте великі прохання чи вказівки на декілька невеликих. Наприклад, замість: «Прибери свою кімнату», скажіть: «Склади кубики в коробку», «Постав взуття в шафу».

- **Звертайтеся до дитини спокійно.**

Діти повинні навчитися реагувати на нормальний тон голосу, а не на крик, авторитарний тон чи благаання.

Поради батькам першокласників

Важлива форма, у якій ми просимо дитину щось зробити



- **Говоріть дитині точно, що потрібно зробити.** Замініть такі висловлення як «Будь гарним» чи «Роби правильно», більш точними, такими як «Говори пошепки» чи «Будь ласка, сядь за стіл».
- **Прохання і вказівки повинні бути такими, щоб дитина була здатна їх виконати.**

Важливо, щоб прохання і вказівки збігалися з фізичними і розумовими можливостями дитини. Трирічна дитина не зможе зав'язати самотійно шнурки, а п'ятирічна вже спроможна це зробити. Просто так дитина не стане акуратною. Якщо до цього дитина сама не прибирала кімнату, значить в неї ще немає навичок. Її треба спочатку навчити цьому, а потім вже вимагати допомоги у прибиранні.

Поради батькам першокласників

Важлива форма, у якій ми просимо дитину щось зробити



- **Говоріть чемно і з повагою.**

Прохання і вказівки повинні бути чіткими і ясними, в них не повинно бути неповаги до дитини. Дуже допомагають слова «будь ласка».

- **Використовуйте команди і накази тільки тоді, коли вони дійсно потрібні.**

Прямі команди повинні використовуватись тільки тоді, коли дійсно важливо, щоб дитина їх виконала. Наприклад, в екстреній ситуації, коли хтось поранився, коли потрібно щось дуже терміново зробити.

- **Використовуйте вибір, коли це можливо.**

Пропонуйте дитині, якщо є можливість, вибирати, що одягти – сині чи жовті панчохи, що з'їсти на сніданок, як провести час.

Поради батькам першокласників

Важлива форма, у якій ми просимо дитину щось зробити



- **Пояснюйте, чому ви просите чи вимагаєте**

Пояснення краще давати до прохання чи вказівки. Не варто їх давати між проханням і його виконанням, оскільки діти можуть почати втягувати батьків у дискусію, щоб не робити того, що батьки просять.

- **Хваліть!**

Не забувайте подякувати і похвалити дитину за зроблене. Адже, якщо ми просимо про щось чужу людину, і вона виконує наше прохання, ми обов'язково говоримо їй «спасибі».

- **«Тримайте паузу»** – дайте можливість дитині розібратися зі своїми переживаннями, просунути в рішенні своєї проблеми.

Поради батькам першокласників

Важлива форма, у якій ми просимо дитину щось зробити



- Якщо дитина звертається до вас з чимось важливим для неї – **намагайтеся приділити їй свою увагу цілком**, не відволікаючись ні на що інше. Якщо дитина маленька, ви можете сісти поруч з нею. Якщо у вас немає часу зараз обговорювати з дитиною щось, скажіть їй, коли саме у вас буде можливість цілком побути з нею.
- Не варто задавати дитині питання. **Краще, щоб ваша реакція була в стверджувальній формі.** Фраза, сформульована як питання, не виражає співчуття. Скоріше сприймається як розслідування з боку батьків.



Активне слухання



- **Поради, як поводитися, готові рішення – “А ти дай здачі”, “Я б на твоєму місці...”** – дитина не відчуває підтримки, може думати, що її почуття стосовно ситуації неправильні. Така позиція не допомагає дітям більше розповісти про свою проблему, сприяє тому, що вони ще більше замикаються в собі і своїх почуттях. Часто у відповідь на поради виникає негативна реакція, пов’язана з тим, що наступають на бажання дитини бути самостійною. Про це краще поговорити потім, коли почуття заспокояться. Тоді варто дати пораду, поділитися досвідом, обговорити, що варто і чого не варто робити.



Активне слухання



- **Критичні зауваження, догани, звинувачення** – “З тобою завжди щось трапляється”, “Сама винна!” – такі фрази звичайно викликають тільки сильну захисну реакцію і відмову від розмови, зневіру в тому, що батьки можуть почути, збільшують почуття провини, а також, призводять до зниження впевненості дитини в собі.
- **Мораль, повчання** – “Треба було думати”, “Навіщо ти з ними зв’язувався” – викликають у дітей почуття тиску та неповноцінності, коли з ними відбулося щось неприємне.
- **Обзивання, висміювання** – “Боягуз, ти що, здачі дати не міг?”, “А ти звичайно завжди правий?”.



Активне слухання



- **Випитування, розслідування** – “Ні, ти все-таки скажи”, “Ну чому ти мовчиш?”, “Що все ж таки трапилось?” – краще, замінити питання на стверджувальні фрази. Наприклад: «Тобі зараз важко говорити про те, що відбулося».
 - **Співчуття на словах, умовляння** – “Я тебе розумію” і інші подібні фрази можуть пролунати занадто формально для дитини. Іноді краще просто обійняти засмучену дитину.
- Коли дитину переповнюють емоції, такі реакції заважають дитині відчувати, що її розуміють. Спільним для всіх таких реакцій є те, що вони не допомагають дитині виразити почуття і залишають її наодинці зі своїми переживаннями.

Коли батьки дуже зайняті

У стрімкому темпі буднів багатьом батькам важко вибрати час для спілкування з дитиною.



Дитина може використовувати різні деструктивні способи, щоб привернути до себе увагу.

- Дитина може не розуміти, чому батьків, чи одного з батьків постійно немає. Вона може почувати себе непотрібною, самотньою, беззахисною.
- Дитина має потребу в передбачуваності і стабільності. Їй дуже важко, коли батьки непередбачено затримуються чи від'їжджають кудись.

Часто діти починають хворіти, погано вчитися, розкидати речі, красти – все тільки для того, щоб хоча б такою своєю поведінкою звернути на себе увагу.

Коли батьки дуже зайняті

У стрімкому темпі буднів багатьом батькам важко вибрати час для спілкування з дитиною.



1. Визначте час протягом дня чи тижня (в залежності від віку і ситуації), який ви можете присвятити своїй дитині, не відволікаючись ні на які інші справи. Дитина повинна знати – у цей час вся ваша увага належить їй і нікому і нічому іншому.
2. Важливо дати дитині зрозуміти, що навіть коли мами чи тата немає поруч, вони пам'ятають про неї і люблять її. Ви можете подарувати йому чи їй якийсь талісман, дрібничку, що завжди буде з ним чи з нею, через яку дитина зможе відчувати вашу підтримку.
3. Спробуйте розповісти дитині про свої справи, про те, що вас захоплює в них. Тоді дитина зможе відчути свою причетність і значимість, оскільки батьки діляться з нею.

Коли батьки дуже зайняті

Що ж робити, якщо часу на спілкування дійсно немає?



Справа не тільки в кількості. Дитині може бути досить зовсім небагато часу в день, щоб почувати себе потрібною і улюбленою батьками. **Уся справа в тому, чим наповнити цей час.**

Спробуйте поцікавитися захопленнями дитини і спробувати в них прийняти участь, і ви побачите, що дитина більш охоче стане йти на контакт із вами. Поцікавтеся її мріями, фантазіями, емоційними переживаннями, відносинами, уявленнями про майбутнє. Якщо вас зовсім не цікавить те, що цікавить вашу дитину, допоможіть їй знайти когось (знайомих, гурток, літературу), з ким вона могла б поділяти свої захоплення, і дитина побачить в вас друга і помічника. Часто через уроки вже просто не залишається часу на відносини – розмови, ігри, обговорення прочитаного чи щось ще.

*Бережіть своїх дітей,
дбайте про них, вчіть їх
жити в цьому складному світі!*



**Бажаю Вам
всього
найкращого!**